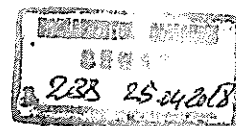

L238/2018.

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind punerea în acord a prevederilor Legii nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, cu deciziile Curții Constituționale, Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană

Analizând propunerea legislativă privind punerea în acord a prevederilor Legii nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, cu deciziile Curții Constituționale, Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană (b184/18.04.2018), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/1835/19.04.2018 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D391/19.04.2018,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare. Potrivit Expunerii de motive, s-a avut în vedere punerea de acord a prevederilor acestui act normativ cu deciziile Curții Constituționale, precum și necesitatea transpunerii Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracționale săvârșite în Uniunea Europeană.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Menționăm că prin avizul pe care îl emite Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

3. Din punctul de vedere al dreptului Uniunii Europene, proiectul intră sub incidența reglementărilor subsumate segmentului legislativ **Spațiul de libertate, securitate și justiție**, în sectorul – ***Cooperarea polițienească și judiciară în materie penală și vamală/Cooperare polițienească și judiciară în materie penală***, prezentând incidență directă prevederile Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană, a cărei transpunere se are în vedere prin prezentul proiect.

Precizăm că, prin obiectul său de reglementare, transpunerea Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale urmează a se face prin intervenții legislative asupra Codului de procedură penală, astfel cum se preconizează, de altfel, prin propunerea legislativă privind punerea în acord a prevederilor Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, cu deciziile Curții Constituționale, Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind

consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, a Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană, precum și Deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, transmisă spre avizare de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/1835/19.04.2018 și înregistrată la Consiliul Legislativ sub nr.D392/19.04.2018.

4. În acord cu prevederile art.41 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată cu modificările și completările ulterioare, ținând seama și de faptul că intervențiile legislative vizează și alte norme decât cele referitoare la punerea de acord cu deciziile Curții Constituționale sau cu transpunerea actelor juridice ale Uniunii Europene, **titlul** trebuie reformulat, astfel:

**„Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009
privind Codul penal”**

5. Ca observație de ordin general, **părțile dispozitive ale punctelor art. I** se vor reformula conform următoarelor modele:

„Articolul ... se modifică și va avea următorul cuprins:”;

„Denumirea marginală și articolul ... se modifică și vor avea următorul cuprins”

„Alineatul (...) al articolului .. se modifică și va avea următorul cuprins:”;

„La articolul ... alineatul (...), litera ...) se modifică și va avea următorul cuprins:”;

„La articolul ..., alineatul (...) punctul ..., literele ...) și ...) se modifică și vor avea următorul cuprins:”

„La articolul ..., litera ..) se modifică și va avea următorul cuprins:”;

„La articolul ... punctul ... literele ...) și ...) se modifică și vor avea următorul cuprins”.

„Alineatul (...) al articolului .. se abrogă.”;

„După alineatul (...) al articolului ... se introduce un nou alineat, alin.(...), cu următorul cuprins:”;

„La articolul ... alineatul (...), după litera ...) se introduce o nouă literă, lit. ...), cu următorul cuprins:”;

„La articolul ..., după litera ...) se introduce o nouă literă, lit. ...), cu următorul cuprins:”.

Totodată, în cazul în care intervenția legislativă vizează un articol în integralitatea sa, acesta trebuie redat inclusiv cu denumirea marginală.

6. La **pct.1**, referitor la norma propusă pentru art.4 alin.(2), semnalăm că ipoteza declarării neconstituționalității legilor penale este reglementată și în cuprinsul art.5 alin.(2), astfel încât textul propus trebuie să aibă în vedere acele situații care nu se suprapun respectivei reglementări. Trebuie precizat că nu orice decizie prin care „se stabilește neconstituționalitatea unor dispoziții din legile penale” sau „prin care se consideră constituționale numai anumite forme de incriminare” produce efectele unei legi de dezincriminare, în anumite situații fiind incidente dispozițiile referitoare la aplicarea legii penale mai favorabile.

Menționăm că asimilarea efectelor unora dintre deciziile Curții Constituționale cu efectele legii de dezincriminare este aplicabilă și în prezent. În doctrină s-a subliniat că „aplicarea legii de dezincriminare în condițiile art.4 NCP este incidentă și în cazul actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale ca urmare a soluționării de Curtea Constituțională a unei excepții de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor de judecată”¹.

Pe de altă parte, trebuie subliniat că nu doar ipoteza declarării neconstituționalității unei legi penale are efectul unei legi de dezincriminare, ci și situația în care ordonanțele de urgență care cuprind incriminări sunt aprobate cu modificări de către Parlament, în sensul dezincriminării faptelor, precum și în cazul respingerii respectivelor ordonanțe de urgență.

Menționăm că o reglementare completă ar fi trebuit să aibă în vedere și aceste ipoteze, însă apreciem că reglementarea actuală, prin prevederea cuprinsă în art.5 alin.(2) ar putea fi considerată ca fiind suficientă pentru rezolvarea, din punctul de vedere al aplicării legii penale în timp, a situațiilor care pot apărea în practică.

În ceea ce privește textul propus prin proiect, pentru un spor de rigoare normativă, acesta ar trebui să se refere la **efectele** deciziilor Curții Constituționale, întrucât aceste decizii nu pot fi asimilate unor legi. Pe de altă parte, sfera deciziilor avute în vedere trebuie reanalizată, astfel încât să rezulte cu claritate că se au în vedere numai acele decizii referitoare la neconstituționalitate normelor de incriminare, nu și la alte

¹ M.Udroiu *Drept penal. Partea generală*. Editia a 4-a, Ed.C.H.Beck, București, 2017 p.15

norme care reglementează răspunderea penală, situație în care devin incidente dispozițiile privind aplicarea legii penale mai favorabile.

Pe de altă parte, exprimarea referitoare la deciziile „prin care se dezincriminează total sau parțial, ca fiind contrare Constituției, fapte penale” este discutabilă, atât sub aspectul exprimării, cât și al soluției, în condițiile în care Curtea Constituțională nu are rol de legiuitor,

Referitor la teza a doua a normei, precizăm că dispozițiile referitoare la obligativitatea deciziilor Curții Constituționale excedează domeniului de reglementare al Codului penal, astfel încât trebuie eliminate din proiect.

7. În ceea ce privește norma de procedură din cuprinsul alin.(3) al art.4, astfel cum este propus la **pct.1**, precizăm că aceasta trebuie prevăzută în cuprinsul Codului de procedură penală.

În ceea ce privește soluția legislativă propusă, este de analizat dacă instituirea unui regim procedural special pentru situația în care dezincriminarea intervine ca urmare a unei decizii a Curții Constituționale, în raport cu celelalte situații de dezincriminare, în care se aplică dispozițiile art.595 din Codul de procedură penală, nu reprezintă o încălcare a principiului egalității în fața legii. Avem în vedere faptul că, indiferent de modalitatea prin care o faptă a fost dezincriminată, tuturor persoanelor care au fost condamnate pentru săvârșirea acelei fapte ar trebui să li se aplice aceleași soluții legislative.

8. La **pct.2**, referitor la normele propuse pentru art.5 alin.(1¹) - (1⁴), semnalăm următoarele:

8.1. Ca observație de ordin general, precizăm că regulile instituite prin reglementarea propusă urmează a se aplica numai legilor penale aflate sub incidența noului Cod penal, întrucât în cazul conflictului între norme din vechiul Cod și cele din noul Cod, sunt aplicabile cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr.265/2014.

8.2. Din reglementarea propusă la alin.(1¹) și (1²), prin care se stabilesc criteriile de aplicare a legii penale mai favorabile, precum și obligativitatea ordinii de verificare a acestora, rezultă că determinarea legii penale mai favorabile se va face întotdeauna în funcție de unul singur dintre criteriile de la lit.a) - c). Această soluție este diferită față de soluția aplicabilă în prezent, care are în vedere luarea în considerare

a tuturor instituțiilor de drept penal incidente în cauza respectivă (apreciere în concret a legii penale mai favorabile)².

Soluția legislativă trebuie însă reanalizată, întrucât, așa cum s-a subliniat în doctrină, „nu întotdeauna o lege care pare mai favorabilă *in abstracto* are acest caracter și *in concreto*”³.

8.3. Norma din alin.(1³) trebuie reanalizată, întrucât, în formularea propusă, pare a institui un caz *sui-generis* de sesizare a Curții Constituționale, în cazul „textelor de abrogare a unor norme de incriminare mai favorabile”. Precizăm că situațiile în care Curtea Constituțională poate fi sesizată sunt stabilite în mod expres de Constituție, prin lege neputându-se institui astfel de noi situații.

8.4. Norma din alin.(1⁴) apare ca fiind superfluă în raport cu dispozițiile alin.(1¹) și oricum nici nu este suficient de clară, întrucât ar putea conduce la concluzia că ar fi posibilă aplicarea limitelor de pedeapsă dintr-o lege și a termenelor de prescripție dintr-o altă lege, aplicându-se astfel o „*lex tertia*”. Pentru evitarea oricăror neclarități este necesară reanalizarea și reformularea corespunzătoare a textului.

9. La **pct.3**, întrucât se are în vedere modificarea în întregime a art.17, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, este necesară și redarea denumirii marginale a acestuia.

Referitor la norma propusă pentru alin.(1), semnalăm că în doctrină⁴ s-a subliniat că în cazul obligațiilor contractuale avute în vedere de textul în vigoare „se analizează și poziția de garant transmisă pe cale convențională de către un garant principal. Spre exemplu, părinții transferă bonei obligația de asistență a copilului pe perioada în care minorul se află sub supravegherea acesteia, transferul având ca efect, pentru perioada respectivă, exonerarea părinților de obligația ce decurge din legătura naturală” (obligație naturală care este consacrată prin dispozițiile art.487 din Codul civil). În aceste condiții, în cazul decesului minorului ca urmare a neîndeplinirii de către bonă a obligației de a-l hrăni și proteja pe minor, eliminarea din art.17 alin.(1) a ipotezei obligației asumate contractual, ar conduce la imposibilitatea pedepsirii acesteia, întrucât, în această situație, omorul ar fi comis prin omisiune. Precizăm că, potrivit soluției legislative preconizate, bona ar răspunde

²C. Mitrache, C. Mitrache, *Drept penal român, Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p.85; F.Strețeanu, D. Nițu, *Drept penal. Partea generală, VOL.I*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p.134

³ F.Strețeanu, D. Nițu, *op.cit.*, p.134.

⁴ F.Strețeanu, D. Nițu, *op.cit.*

numai în situația în care furnizarea serviciilor s-ar face în condițiile Legii nr.167/2014 privind exercitarea profesiei de bonă, nu și în celelalte situații în care părinții încredințează supravegherea minorului unei alte persoane.

Este de analizat, de aceea, soluția legislativă și sub aceste aspecte.

10. În ceea ce privește norma propusă la **pct.3** pentru alin.(2) al art.17, este de apreciat dacă aceasta se încadrează în obiectul de reglementare al articolului. Pe de altă parte, este de analizat dacă este necesară precizarea referitoare la condiția ca intenția directă „să rezulte în mod neîndoielnic, din circumstanțele concrete ale cauzei”, în condițiile în care în privința celorlalte forme de vinovăție nu sunt stabilite norme referitoare la modalitatea de dovedire a acestora, iar noțiunea de „circumstanțe concrete ale cauzei” nu este consacrată legislativ. În plus, impunerea condiției ca intenția directă să rezulte **în mod neîndoielnic** din circumstanțele concrete ale cauzei nu are în vedere dispozițiile art.103 alin.(2) din Codul de procedură penală, potrivit cărora condamnarea se dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită **dincolo de orice îndoială rezonabilă**.

11. La **pct.5**, prin analogie cu celelalte enumerări, termenul „Când”, din debutul enumerărilor, trebuie să fie scris cu inițială mică.

12. La **pct.6**, în textul propus pentru alin.(2) al art.39, pentru uzitarea unui limbaj specific actelor normative, sintagma „dispozițiilor din alineatul precedent” trebuie înlocuită cu formularea „dispozițiilor prevăzute la alin.(1)”.

13. În ceea ce privește abrogarea art.62, propusă la **pct.7**, precizăm că sunt necesare intervenții asupra tuturor dispozițiilor care se referă la amenda care însoțește pedeapsa închisorii - art.72 alin.(3) și art.83 alin.(3) din Codul penal, art.241 alin.(1) lit.b) și art.399 alin.(3) lit.c) din Codul de procedură penală, precum și art.24 din Legea nr.253/2013.

14. La **pct.10**, apreciem că este necesară reanalizarea eliminării infracțiunilor exceptate de la aplicarea circumstanței atenuante prevăzute la art.75 alin.(1) lit.d). Avem în vedere, cu titlu de exemplu, faptul că prejudiciul material se poate produce și prin infracțiunile contra vieții. Prin urmare, pedeapsa aplicabilă pentru aceste infracțiuni va depinde de posibilitatea făptuitorului de a acoperi prejudiciul material, deși obiectul juridic al respectivelor infracțiuni nu îl constituie relațiile sociale de ordin patrimonial.

15. La **pct.11**, marcarea primului text al enumerării trebuie realizată sub forma „c)”.

Semnalăm că norma propusă pentru art.75 alin.(2) lit.d) ar trebui să circumstanțieze tipul de conduită avut în vedere de text, întrucât numai o conduită bună ar trebui să poată constitui circumstanță atenuantă. Precizăm că art.74 alin.(1) lit.f), **rămas nemodificat**, prevede deja acest criteriu drept un criteriu general de individualizare a pedepsei.

Pe de altă parte, teza a doua a normei se referă la posibilitatea aprecierii unei circumstanțe atenuante „în defavoarea inculpatului”, soluție cel puțin discutabilă. În plus, precizăm că textul nu poate fi aplicat, întrucât nimeni nu poate stabili dacă inculpatul chiar „s-a considerat nevinovat” într-adevăr sau doar declară sau lasă să se creadă acest lucru, având în vedere că astfel poate beneficia de circumstanța atenuantă.

Sub rezerva observațiilor de mai sus, pentru corectitudinea exprimării, sintagma „dacă aceasta a adoptat” trebuie redată sub forma „dacă **acesta** a adoptat”.

16. La **pct.12**, semnalăm că norma propusă pentru art.75 alin.(2) nu este previzibilă, întrucât lasă la aprecierea judecătorului aplicarea și unor circumstanțe atenuante, care nu pot fi determinate de către cei cărora legea li se adresează. Propunem, de aceea, fie eliminarea textului, fie reformularea corespunzătoare a acestuia.

17. La **pct.14**, în textul propus pentru art.100 alin.(1) lit.a), pentru corectitudinea redactării, formularea „sau ce puțin două treimi” va fi redată sub forma „sau **cel** puțin două treimi”.

Din același considerent, este necesară eliminarea prepoziției „**de**” care figurează după cifra „15”.

Referitor la norma propusă pentru art.100 alin.(1) lit.d), este de analizat dacă instituirea respectivei condiții negative este suficientă pentru a se putea trage concluzia că persoana respectivă s-a îndreptat și se poate reintegra în societate

La **alin.(2)**, expresia „prevăzute în” se va înlocui cu expresia „prevăzute **la**”.

18. Precizăm că normele propuse la **pct.15** pentru art.112¹ alin.(2) lit.a) și b), întrucât se referă la situații tranzitorii, nu se pot integra în actul normativ de bază, ci trebuie prevăzute într-un articol distinct al proiectului, marcat ca art.II.

Pe de altă parte, semnalăm că prin modificarea propusă sunt eliminate dispozițiile referitoare la condițiile în care se poate dispune

confiscarea extinsă, prevăzute în prezent la alin.(2) al art.112¹, iar norma propusă la **pct.17** a fi introdusă ca alin.(2¹) al art.112¹ nu este de natură să substituie reglementarea cuprinsă în prezent în alin.(2).

19. La **pct.17**, menționăm că norma propusă pentru alin.(2¹) al art.112¹ nu este suficient de clară, întrucât nu se înțelege care anume activități infracționale sunt avute în vedere.

În plus, impunerea condiției privind dovedirea unor aspecte „dincolo de orice îndoială” trebuie reanalizată, având în vedere că acest standard nu este prevăzut (și nici nu ar putea fi prevăzut) nici măcar pentru condamnarea unei persoane. Precizăm că, potrivit art.103 alin.(2) din Codul de procedură penală, condamnarea se dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită **dincolo de orice îndoială rezonabilă**. Observația este valabilă și pentru art.112¹ alin.(3), astfel cum este propus la **pct.17**.

20. La **pct.17**, semnalăm că trimiterea la alin.(2) trebuie reanalizată, întrucât, în forma propusă la **pct.15**, acest alineat cuprinde norme privind aplicarea legii în timp.

21. La **pct.19**, referitor la norma prevăzută pentru art.155 alin.(4), precizăm că normele din Codul de procedură penală la care se face trimiterea nu au în vedere „admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal”. Astfel, art.426 - 431 reglementează calea extraordinară de atac a contestației în anulare, în cazul căreia, potrivit art.431 alin.(2) din Codul de procedură penală, instanța admite în principiu contestația. Art.433 - 451 reglementează calea extraordinară de atac a recursului în casație, în cazul căreia, potrivit art.440 alin.(4) din Codul de procedură penală, instanța dispune admiterea în principiu a cererii de recurs în casație. Art.452 - 465 reglementează calea de atac extraordinară a revizuirii, în cazul căreia, potrivit art.459 alin.(3) din Codul de procedură penală, instanța dispune admiterea în principiu a cererii de revizuire. Art.466 - 469 reglementează, într-adevăr, calea extraordinară de atac a redeschiderii procesului penal, însă în cazul acesteia nu este prevăzută etapa admiterii în principiu.

În plus, este necesar ca expresia „Codul de Prodecură Penală” să se redea sub forma „Codul de **procedură** penală”.

22. La art.159 alin.(3), astfel cum este propus la **pct.20**, teza a doua a normei cuprinde reglementarea unei situații tranzitorii, astfel încât nu se poate integra în actul normativ de bază, ci trebuie prevăzută într-un articol distinct al proiectului, marcat ca art.III.

23. La **pct.21**, apreciem că norma din cuprinsul art.159¹ nu întrunește condițiile de claritate și previzibilitate, întrucât, în loc să stabilească momentul până la care se poate încheia acordul de mediere, îl identifică prin expresia „momentul la care se poate exprima voința comună privind evoluția cauzei”, astfel încât acesta nu este nici măcar determinabil. Este necesară reanalizarea textului.

24. La **pct.22**, referitor la abrogarea art.175 alin.(2), normă care, potrivit Expunerii de motive, produce „consecințe extrem de periculoase”, semnalăm că această abrogare conduce la dezincriminarea infracțiunilor de corupție săvârșite de persoanele avute în vedere în prezent de art.175 alin.(2). În aceste condiții, este necesar să se analizeze dacă soluția legislativă propusă este compatibilă cu obligațiile asumate de România prin ratificarea, prin Legea nr.365/2004, a Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003. Menționăm că, potrivit art.15 din Convenție, fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune faptelor de corupție a agenților publici naționali.

Or, potrivit art.2 lit.a) din Convenție, „prin agent public se înțelege: (i) orice persoană care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat parte, care a fost numită ori aleasă, cu titlu permanent sau temporar, care este remunerată ori neremunerată, și oricare ar fi nivelul său ierarhic; (ii) **orice persoană care exercită o funcție publică, inclusiv pentru un organism public sau o întreprindere publică, ori care prestează un serviciu public, așa cum acești termeni sunt definiți în dreptul intern al statului parte și aplicați în domeniul pertinent al dreptului acestui stat;** (iii) orice persoană definită ca "agent public" în dreptul intern al unui stat parte. Totuși, în scopurile anumitor măsuri specifice prevăzute în cap. II al prezentei convenții, prin agent public se poate înțelege orice persoană care exercită o funcție publică sau care prestează un serviciu public, așa cum acești termeni sunt definiți în dreptul intern al statului parte și aplicați în domeniul pertinent al dreptului acestui stat”.

Precizăm că, așa cum a subliniat Curtea Constituțională în Decizia nr.553/2015, „ratificând sau aderând la convențiile internaționale, statul român și-a asumat obligațiile de a respecta și transpune întocmai prevederile internaționale în dreptul său intern”, astfel încât adoptarea unor soluții legislative care conduc la neîndeplinirea acestor obligații contravine prevederilor art.11 alin.(1) din Constituție, potrivit cărora

„Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte”.

Pe de altă parte, menționăm că, sesizată cu o excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor art.175 alin.(2) din Codul penal, Curtea Constituțională a constatat că acestea *„nu sunt confuze, imprecise și imprevizibile, chiar dacă nu prevăd expres categoriile profesionale vizate, întrucât îndeplinirea condițiilor prevăzute de textul de lege criticat trebuie analizată pentru fiecare categorie profesională în concret, pornind de la normele speciale care îi reglementează statutul. Dispozițiile de lege criticate nu au o formulare neclară, ambiguă și imprevizibilă pentru un cetățean care nu dispune de pregătire juridică, ci, dimpotrivă, îndeplinesc cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate a legii. În plus, destinatarii textului de lege criticat sunt persoane avizate și diligente, care au obligația de a rămâne la curent cu normele legale în materie”*. (Decizia nr. 781/2017)

Pentru toate acest motive, apreciem că este necesară reanalizarea soluției legislative propuse la pct.22. De altfel, din punct de vedere al respectării normelor de tehnică legislativă, soluția legislativă nici nu este completă, întrucât se rezumă la abrogarea art.175 alin.(2), fără a se interveni asupra dispozițiilor care fac trimitere la această normă.

25. La art.187¹, astfel cum este propus la **pct.24**, semnalăm că noțiunea de „informații nedestinate publicității” nu este utilizată ca atare în Codul penal. În situația în care s-a avut în vedere noțiunea de „informații care nu sunt destinate publicității”, utilizată în cuprinsul art.304 din Codul penal, precizăm că definiția propusă prin proiect conduce la instituirea unor reglementări paralele, astfel încât nu poate fi adoptată. Avem în vedere faptul că, prin norma propusă, sfera informațiilor care nu sunt destinate publicității urmează a include informațiile clasificate drept secrete de stat sau secrete de serviciu, cuprinse în documente inscripționate în mod corespunzător. Or, divulgarea secretului de stat reprezintă infracțiunea prevăzută la art.303 (divulgarea informațiilor secrete de stat), iar divulgarea secretelor de serviciu reprezintă infracțiunea prevăzută la art.304 (divulgarea secretelor de serviciu sau nepublice). Prin urmare, pentru o corectă reglementare, definiția noțiunii de „informații care nu sunt destinate publicității” trebuie să se refere la alte tipuri de informații decât cele clasificate drept secrete de stat sau secrete de serviciu.

Pe de altă parte, este de analizat dacă prevederea condiției ca informațiile care nu sunt destinate publicității să fie „cuprinse într-un

document inscripționat” nu limitează în mod radical sfera acestora, având în vedere diversele suporturi care pot cuprinde aceste tipuri de informații.

26. La art.269 alin.(4) lit.c), astfel cum este propus la **pct.26**, nu rezultă cu claritate care anume categorii de mărturii și care anume modalități de efectuare a unor expertize în cauze judiciare sunt avute în vedere de text.

27. La art.273 alin.(4), astfel cum este propus la **pct.27**, expresia „refuzul de declara” trebuie înlocuită cu sintagma „refuzul de a declara”.

Pe de altă parte, semnalăm că divergența de mărturii reprezintă o situație de fapt care poate conduce la concluzia săvârșirii infracțiunii de măturie mincinoasă, însă nu poate constitui ea însăși o infracțiune, așa cum rezultă din text. Este necesară, de aceea, reanalizarea normei sub acest aspect.

În plus, este de analizat dacă cele două condiții prevăzute de teza finală a textului - caracterul mincinos și de rea-credință al mărturiilor - nu reprezintă o exprimare pleonastică.

28. La art.277 alin.(3¹), astfel cum este propus la **pct.28**, precizăm că referirea la autoritățile publice trebuie eliminată, întrucât aceste entități nu răspund penal, potrivit art.135 din Codul penal.

În partea finală a normei, pentru corectitudinea exprimării, sintagma „o persoană este considerată vinovată” ar trebui înlocuită cu sintagma „o persoană este prezentată ca fiind vinovată”.

29. La **pct.32**, fără a ne pronunța asupra oportunității, soluției legislative referitoare la abrogarea infracțiunii de neglijență în serviciu, apreciem că se impune o analiză mai atentă a acestei soluții, inclusiv prin prezentarea, în cuprinsul Expunerii de motive, a unor date din practica instanțelor judecătorești care ar putea conduce la concluzia că această faptă nu mai trebuie incriminată (de exemplu, dacă este cazul, numărul mic de condamnări pronunțate sau atingerea minimă adusă valorilor sociale apărute de normă prin săvârșirea acestui tip de infracțiune) sau că delimitarea ei de răspunderea disciplinară este deosebit de greu de realizat. În plus, având în vedere definiția culpei, astfel cum aceasta este prevăzută în art.16 alin.(4), ar trebui reanalizate și reformulate argumentele aduse în cuprinsul Expunerii de motive din care reiese că incidența acestei forme de vinovăție ar fi exclusă în cazul în care funcționarul cunoaște „textul de lege”. În plus, precizăm că aprecierea culpei se face în raport cu normele legale pe care funcționarul este obligat să le cunoască și să le aplice, în virtutea funcției pe care o ocupă, și nu în raport cu toate legile în vigoare la un moment dat, astfel încât Expunerea de motive trebuie reformulată și sub acest aspect.

30. La **pct.36**, în cuprinsul normei propuse pentru art.337 alin.(2), este necesară reanalizarea expresiei „după evenimentul de trafic rutier”, întrucât aceasta nu este suficient de precisă pentru stabilirea momentului de la care săvârșirea faptei constituie infracțiune.

31. La **pct.37**, pentru corectitudinea exprimării, în cuprinsul art.338¹ alin.(1), expresia „prezenței acetora” trebuie redată sub forma „prezenței acestora”.

32. La art.367 alin.(6), astfel cum este propus la **pct.38**, termenul „grupulului” trebuie redat sub forma „grupului”.

Pe de altă parte, având în vedere conținutul art.223 alin.(2) din Codul de procedură penală, astfel cum este propus prin propunerea legislativă privind punerea în acord a prevederilor Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, cu deciziile Curții Constituționale, Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, a Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană, precum și Deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, expresia „inclusiv acelea” trebuie înlocuită cu sintagma „precum și acelea”.

33. La **pct.39**, având în vedere intervenția legislativă preconizată, **partea dispozitivă** trebuie reformulată, astfel:

„Articolul 384 **se modifică** și va avea următorul cuprins:”.

34. La **art.II**, având în vedere uzanța normativă, expresia „inclusiv cu modificările și completările aduse” trebuie înlocuită cu sintagma „precum și cu cele aduse”.

35. Având în vedere dispozițiile art.45 din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în finalul proiectului se va face mențiunea transpunerii directivelor Uniunii Europene avute în vedere, iar în cazul în care transpunerea este parțială, este necesar să se precizeze care sunt elementele din respectivele acte care sunt transpuse.

PRESEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. 380/25.04.2018

Lege privind Codul penal

Decizia Î.C.C.J. nr. 2/2014 - M. Of. nr. 319/30 apr. 2014 (art. 5); Decizia Î.C.C.J. nr. 1/2014 - M. Of. nr. 349/13 mai 2014 (art. 6, art. 39); Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014 (art. 129 alin. (2) lit. b)); Decizia Î.C.C.J. nr. 5/2014 - M. Of. nr. 470/26 iun. 2014 (art. 9); Decizia Î.C.C.J. nr. 6/2014 - M. Of. nr. 471/26 iun. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 7/2014 - M. Of. nr. 471/26 iun. 2014 (art. 6); Decizia Î.C.C.J. nr. 8/2014 - M. Of. nr. 473/27 iun. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 14/2014 - M. Of. nr. 525/15 iul. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 14/2014 - M. Of. nr. 546/23 iul. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 20/2014 - M. Of. nr. 766/22 oct. 2014 (art. 175 alin. (2) teza întâi); Decizia Î.C.C.J. nr. 21/2014 - M. Of. nr. 829/13 nov. 2014 (art. 5 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 26/2014 - M. Of. nr. 24/13 ian. 2015 (art. 175 alin. (1) lit. c) și alin. (2)); Decizia Î.C.C.J. nr. 1/2015 - M. Of. nr. 105/10 feb. 2015 (art. 308)); Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2015 - M. Of. nr. 244/9 apr. 2015 (art. 196 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 3/2015 - M. Of. nr. 380/2 iun. 2015; Decizia Î.C.C.J. nr. 10/2015 - M. Of. nr. 389/4 iun. 2015 (art. 367 alin. (1) și (6)); Decizia Î.C.C.J. nr. 12/2015 - M. Of. nr. 409/10 iun. 2015 (art. 6 alin. (1), art. 183, art. 309); Decizia Î.C.C.J. nr. 13/2015 - M. Of. nr. 410/10 iun. 2015 (art. 96 alin. (5) raportat la art. 44 alin. (2)); Decizia Î.C.C.J. nr. 20/2015 - M. Of. nr. 573/30 iul. 2015 (art. 327 alin. (2)); Decizia Î.C.C.J. nr. 13/2016 - M. Of. nr. 457/21 iun. 2016 (art. 6); Decizia Î.C.C.J. nr. 11/2016 - M. Of. nr. 468/22 iun. 2016 (art. 6)

1 promulgată prin D. nr. 1211/2009 M. Of. nr. 510/24 iul. 2009

Decret pentru promulgarea Legii privind Codul penal

2 modificări prin L. nr. 27/2012 M. Of. nr. 180/20 mar. 2012 *modifică art. 153 alin. (2), art. 161 alin. (2); introduce alin. (3) la art. 153, alin. (3) la art. 161*

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

3 completat prin L. nr. 63/2012 M. Of. nr. 258/19 apr. 2012 *introduce lit. e) la art. 108, art. 112_1*

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Notă: v. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 118 din Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 118 și 118_2 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 112 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 112 și 112_1 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă.

4 modificări prin L. nr. 187/2012 M. Of. nr. 757/12 nov. 2012 *la data de 1 februarie 2014, modifică art. 9 alin. (3), art. 61 alin. (3), art. 64 alin. (5) lit. b), art. 65 alin. (1), (2) și (4), art. 80 alin. (2) lit. d), art. 82, art. 83 alin. (4), art. 85 alin. (3) și (4), art. 93 alin. (4), art. 98 alin. (1), art. 101 alin. (4), art. 106, art. 116 alin. (2), art. 144 alin. (1) și (2), art. 155 alin. (4), art. 175 alin. (1) lit. c), art. 182 lit. e), art. 210, art. 211 alin. (2), art. 231, art. 234 alin. (2), art. 289 alin. (1), art. 292 alin. (1), art. 294 lit. c), art. 302 alin. (6), art. 308 alin. (1), art. 344, art. 345, art. 391 alin. (2), art. 416 alin. (3), art. 430; introduce lit. d) la art. 75 alin. (1), lit. g) la art. 294, alin. (7) la art. 302, alin. (6) și (7) la art. 342, alin. (3) la art. 407, lit. h) la art. 443 alin. (1); abrogă art. 101 alin. (6), art. 139 alin. (3)*

Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014

5 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 265/2014 M. Of. nr. 372/20 mai 2014 *dispozițiile art. 5 sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.*

Decizia nr. 265 din 6 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Codul penal

- 6 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 508/2014 M. Of. nr. 843/19 nov. 2014
Decizia nr. 508 din 7 octombrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (3) din Codul penal
prevederile art. 159 alin. (3) sunt constituționale în măsura în care se aplică tuturor inculpaților trimiși în judecată înaintea datei intrării în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și pentru care la acea dată momentul citirii actului de sesizare fusese depășit
- 7 modificări prin L. nr. 159/2014 M. Of. nr. 887/5 dec. 2014
Lege pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal
abrogă art. 276
- 8 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 732/2014 M. Of. nr. 69/27 ian. 2015
Decizia nr. 732 din 16 decembrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal
constată că sintagma „la momentul prelevării mostrelor biologice” din cuprinsul dispozițiilor art. 336 alin. (1) este neconstituțională
- 9 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 11/2015 M. Of. nr. 102/9 feb. 2015
Decizia nr. 11 din 15 ianuarie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 112_1 alin. (2) lit. a) din Codul penal
dispozițiile art. 112_1 alin. (2) lit. a) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care confiscarea extinsă nu se aplică asupra bunurilor dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 63/2012
- 10 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 603/2015 M. Of. nr. 845/13 nov. 2015
Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 301 alin. (1) și art. 308 alin. (1) din Codul penal
sintagma "ori în cadrul oricărei persoane juridice" din art. 308 alin. (1) cu raportare la art. 301
- 11 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 603/2015 M. Of. nr. 845/13 nov. 2015
Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 301 alin. (1) și art. 308 alin. (1) din Codul penal
sintagma "raporturi comerciale" din art. 301 alin. (1)
- 12 modificări prin O.U.G. nr. 18/2016 M. Of. nr. 389/23 mai 2016
Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară
*modifică art. 154 alin. (4), art. 211 alin. (2), art. 217, art. 218 alin. (3) lit. c), art. 219 alin. (2) lit. c), art. 220 alin. (3) și (4), art. 356, art. 374 alin. (1) și alin. (4);
introduce art. 216_1, alin. (6) la art. 220, lit. d) la art. 221 alin. (2), alin. (6) la art. 221, cap. VI cu art. 256_1, alin. (3) la art. 315, alin. (6) la art. 345, alin. (1_1) și (1_2) la art. 374, alin. (3_1) la art. 374, alin. (4_1) la art. 374*
- 13 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 405/2016 M. Of. nr. 517/8 iul. 2016
Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 13_2 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție
dispozițiile art. 297 alin. (1) sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”
- 14 completat prin L. nr. 151/2016 M. Of. nr. 545/20 iul. 2016
Lege privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative
introduce lit. h) la art. 287 alin. (1), alin. (3) la art. 287

- 15 **modificări prin** O.U.G. nr. 13/2017 M. Of. nr. 92/1 feb. 2017 *modifică art. 269 alin.(3), art. 297, art. 301 alin. (1), art. 308 alin. (1), art. 336 alin. (1); introduce alin. (4) la art. 269, art. 336_1; abrogă art. 298*
Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală
respinsă prin L. nr. 8/2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017
- 16 **modificări prin** O.U.G. nr. 14/2017 M. Of. nr. 101/5 feb. 2017 *abrogă O.U.G. nr. 13/2017*
Ordonanță de urgență privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală
aprobată cu modificări prin L. nr. 9/2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017
- 17 **modificări prin** L. nr. 8/2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017 *respinge O.U.G. nr. 13/2017*
Lege privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală
- 18 **modificări prin** L. nr. 9/2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017 *aprobă O.U.G. nr. 14/2017*
Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 14/2017 privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală
- 19 **admisă excepție de neconst. prin** D.C.C. nr. 224/2017 M. Of. nr. 427/9 iun. 2017 *art. 335 alin. (1) care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere*
Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 335 alin. (1) din Codul penal și art. 6 pct. 6 teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice
- 20 **admisă excepție de neconst. prin** D.C.C. nr. 368/2017 M. Of. nr. 566/17 iul. 2017 *sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din art. 35 alin. (1)*
Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal
- 21 **modificări prin** L. nr. 193/2017 M. Of. nr. 598/25 iul. 2017 *modifică art. 301 și art. 308 alin. (1)*
Lege pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal
- 22 **admisă excepție de neconst. prin** D.C.C. nr. 518/2017 M. Of. nr. 765/26 sep. 2017 *art. 298, în sensul că prin sintagma „îndeplinirea ei defectuoasă” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinirea prin încălcarea legii”*
Decizia nr. 518 din 6 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 249 alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 298 din Codul penal

Lege privind precursorii de explozivi, precum și pentru
modificarea și completarea unor acte normative

*modifică art. 75 alin.(1) lit. d) (expresia
„materiilor explozive” se înlocuiește cu
expresia „materiilor explozive și al
precursorilor de explozivi restricționați”),
art. 112_1 alin. (1) lit. i) (expresia „și al
materiilor explozive” se înlocuiește cu
expresia „materiilor explozive și al
precursorilor de explozivi restricționați”) și
art. 347;
introduce art. 346_1*

Prevederile art. 21, 22 și 28-32 intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial
al României, Partea I.

L. nr. 63/2012

M. Of. nr. 258/19 apr. 2012

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Notă: v. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 118 din Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 118 și 118_2 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 112 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 112 și 112_1 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă.

1 promulgată prin **D. nr. 354/2012** **M. Of. nr. 258/19 apr. 2012**

Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal